

GOVOR – predsednik Tibor Šimonka

- Spoštovani **predsednik vlade dr. Robert Golob**,
  - cenjeni **ministrski zbor** in **visoki gostje**,
  - dragi **člani** – gospodarstvenice in gospodarstveniki.
  - ... lepo pozdravljeni.

1) Spremembe v svetu – zahtevajo ukrepanje ZDAJ

- Svet, kot smo ga poznali se pomembno spreminja:
  - **Gospodarske in vojaške velesile** merijo moči in po svoje rišejo nov zemljevid sveta.
  - Priče smo **vojnam**, omejuje se **trgovanje** s surovinami, energijo in hrano – trgovinski ukrepi postajajo orodje za doseganje strateških ciljev velesil.
- To je naša **nova realnost** in vse večja **nevarnost**.
- V **Evropi** pa smo – zaslepljeni od blaginje in osredotočanja zgolj na pravice – dobesedno **zanikali** realnost okoli nas. **Mario Draghi** nam je s poročilom o nekonkurenčnosti in zaostajanju evropskega gospodarstva **nalil čistega vina**:
»Če ne bomo ukrepali takoj, se pod vprašaj postavlja celo obstoj Evrope.«
- Končno so spodbudne novice prišle z **Antwerpensko deklaracijo** o ohranjanju industrije in z novim **evropskim dogovorom** voditeljev držav in vlad v **Budimpešti** o konkurenčnosti evropskega gospodarstva.

2) Stanje gospodarstva v Sloveniji

- **In kje smo v Sloveniji?**
- Mednarodne institucije nas že dve leti opozarjajo na zaskrbljujoč trend **padanja konkurenčnosti** Slovenije.
  - Na lestvici **švicarskega Inštituta IMD**¹ smo **padli za osem mest** in pristali na **46. mestu**.
  - Tudi **OECD**² opozarja na nizko rast **produktivnosti**, po obsegu **tujih investicij** smo praktično na repu – na **57. mestu** od 67 držav.
- Žal imajo ti trendi tudi **konkretne posledice v gospodarstvu**. Zadnji dve leti zaznavamo **šibko poslovanje** v predelovalnih dejavnostih³ in več panog zaznava **zmanjšanje povpraševanja**.
  - Analitiki nam za letos namesto 2-odstotne napovedujejo **1,5-odstotno rast BDP**.

¹ <https://www.imd.org/entity-profile/slovenia-wcr/> in <https://www.spiritslovenia.si/sporocilo/849>

² https://www.oecd.org/en/publications/oecd-economic-surveys-slovenia-2024_bc4a107b-en.html

³ Proizvodno-predelovalne dejavnosti zaposlujejo več kot 200.000 oseb v skoraj 20.000 podjetjih ter k dodani vrednosti gospodarstva prispevajo skoraj 25 odstotkov.

- Res je ta višja kot v povprečju EU, vendar se **tempo približevanja razvitosti Slovenije povprečju EU pomembno upočasnjuje**.

3) **Potrebujemo stabilno, razvojno in konkurenčno poslovno okolje**

- Verjetno se vsi strinjamo, da v Sloveniji **potrebujemo stabilno, predvidljivo, razvojno naravnano in konkurenčno** poslovno okolje.
- A tu **ne morem biti nekritičen** - namesto, da bi naredili korake v tej smeri, v zadnjih dveh letih dodatno obremenjujemo podjetja z **novimi prispevki**⁴, povečujemo **birokracijo** in namesto sankcioniranja posameznih kršiteljev uvajamo **nove obveznosti** za celotno gospodarstvo. Vse to duši naša podjetja in odvrča večje število tujih naložb pri nas.
- Sedaj je čas za **konkretne in hitre ukrepe** za dvig konkurenčnosti in v prvi vrsti:
  - Potrebujemo celovitejše spremembe **davčne politike in prispevkov**, s katerimi bomo razbremenili plače visoko storilnih in usposobljenih zaposlenih ter omogočili podjetjem, da jih zadržijo in privabijo tuje.
  - Pri **zdravstveni in pokojninski reformi** ne smemo povečevati izdatkov, pač pa povečati učinkovitost obeh sistemov.
  - In tukaj želim biti povsem jasen – podpiramo **socialni model države**, vendar naj bo ta **pravičen** – pomoči naj bodo deležni tisti, ki jo resnično potrebujejo.
  - Gospodarstvo moramo tudi **debirokratizirati**, po drugi strani pa povečati učinkovitost javne uprave in **pospešiti** ter **poenostaviti postopke**, ki upočasnjujejo podjetja pri razvoju in rasti.
  - Spodbuditi moramo **lastniško financiranje** in okrepiti **trg kapitala**, predvsem tveganega. Finančnega trga pravzaprav v Sloveniji ni...

4) **V novih okoliščinah – zavarujemo suverenost na ključnih področjih varnosti**

- V nedavnih krizah smo lahko videli, kako je bila na veliki preizkušnji pregovorna solidarnost med državami, celo znotraj EU in da v kriznih razmerah notranji trg EU ni deloval enotno!
- Zato smo **v središče letošnjega vrha postavili tri varnosti** – energetska, prehranska in kibernetika. Prizadevanje za večjo samozadostnost na teh treh področjih namreč povečuje **ekonomsko suverenost**, s tem pa **suverenost in geopolitično neodvisnost** Slovenije.
- **A kje smo na teh treh področjih v Sloveniji?**
- Na področju **energetike** smo letos z domačimi viri energije zadovoljili le 40 % svojih potreb po energiji, preostanek smo uvozili.

⁴ Dodaten 1% prispevek za dolgotrajno oskrbo (delodajalec in delavec), podaljšana bolniška odsotnost v breme delodajalca (s 25 na 30 dni), povečanje davka od pravnih oseb 19% => 21-23% (5 let)

- Šokirani smo bili z novico o predčasnem zmanjšanju obratovanja **termoelektrarne TEŠ 6** in namesto treznega, dolgoročnega premisleka o najboljši kombinaciji energetskih virov za Slovenijo, po našem prepričanju bi to morali biti **nizkoogljični viri energije** – NOVE (OVE+JE), smo to vprašanje popolnoma razvrednotili in postavili na nivo populistične ulične debate.
- **Industrijo**, ki je odvisna od energije, pa medtem še vedno dušijo **nekonkurenčne cene** energentov⁵, po novem pa tudi **nov sistem obračunavanja omrežnin**, ki bo prav industriji, ki dela 24 ur 7 dni na teden in nima možnosti prilagajanja, močno povišal stroške poslovanja.
- Zato gospodarstvo in v njegovem imenu GZS **glasno poudarjamo**:
  - »**Gospodarstvo in državljani** potrebujemo **zanesljivo in samozadostno oskrbo** z električno energijo po **konkurenčnih cenah**.«
    - Po vzoru Skandinavije bi elektrika morala biti javno dobro – torej javna storitev z univerzalno dostopnostjo v fizičnem in ekonomskem smislu!
- Čeprav sem **kot predsednik GZS** vedno govoril v imenu zbornice in naših članov za **dobro celotnega gospodarstva**, se me je večkrat **povezovalo s podjetjem**, v katerem delam. Zato bom danes tukaj **naredil »piko«** in razpravo o prihodnji energetiki prepustil razpravi na okrogli mizi.
- Na področju **prehranske** varnosti je stanje zaskrbljujoče pri **rastlinski pridelavi**. Že tako imamo **najmanj njivskih površin** na prebivalca v EU in nizko produktivnost, vse to pa ogrožajo vsakoletni intenzivni vremenski pojavi.
  - A Slovenija še vedno **nima resne strategije** za zagotavljanje prehranske varnosti, še manj konkretne ukrepe, ki bi stanje izboljšali.
  - Kje so projekti **namakanja**, izrabe zanemarjenih **državnih zemljišč** itd.?
- Na področju **digitalizacije** postajamo z naraščanjem kibernetских napadov vse bolj ranljivi. Samo v **lanskem** letu smo zabeleženih več kot **4.200 kibernetских incidentov**.
  - Po drugi strani pa smo na lestvici **digitalnega gospodarstva in družbe** (DESI) z 11. padli na **17. mesto**; kritično nam primanjkuje informacijskih strokovnjakov ter nazadujemo na področju digitalnih kompetenc.
  - Vse to pa samo povečuje našo digitalno ranljivost. In nenazadnje, mar bomo zares kot zadnji v Evropi vpeljali v osemletke **predmet računalništva**?
- Zato se veselim današnje razprave in si želim, da na koncu oblikujemo konkretne ukrepe za večjo gospodarsko varnost Slovenije.

5) Skupaj zmoremo več in bolje

⁵ Cene plina za velike odjemalce: 70% višje kot 2021, elektrike za 140%; predvsem so višje v primerjavi s tretjimi državami (države Balkana, ZDA, Kitajska).

- Spoštovani gostje,
  - ... če tega ne bomo storili, se bojim, da bodo naši **vnuki stregli Kitajcem in Američanom**, ki si bodo k nam prihajali ogledovati **industrijski muzej na prostem**. V Evropi ne bo dosti drugače...
- V preteklosti smo ob pandemiji, energetske krizi in poplavih že dokazali, da **znamo vlada, podjetja in delavci stopiti skupaj**, se slišati in razumeti ter **skupaj ukrepati** za dobro te države.
- **GZS** je vedno **znala pozdraviti** dobre rešitve za gospodarstvo in bo tudi v prihodnje **konstruktivno sodelovala** z vlado za dobro našega gospodarstva.

6) Potrebujemo državnike

- **A odločitve sprejemate na ravni države v vladi in državnem zboru.**
- Kot je nekoč dejal eden izmed tujih politikov: *»Razlika med politikom in državnikom je v tem, da **politik** misli na naslednje **volitve**, **državnik** pa na naslednjo **generacijo**.«*
- Želim si, da bi tudi v Sloveniji imeli med politiki več državnikov, ki bi znali **preseči delitve**, bi **povezovali** in mislili tudi na naslednje **generacije**.

7) Glas gospodarstva je glas podjetij in zaposlenih

- In ko že omenjam delitve. Želim si da počasi opustimo **negativno stigmatiziranje** našega gospodarstva in podjetnikov!
- **Gospodarstvo** smo namreč **podjetja**, ki tu delamo in prispevamo k **razvoju naše države za dobro vseh** nas. Prispevamo k socialni državi, prinašamo perspektivo mladim, dohodek zaposlenim in njihovim družinam, nemalokrat pomagamo ljudem v stiski, podpiramo kulturo, šport, dobrotelost, skrbimo za trajnostni razvoj okolja in soustvarjamo razvoj lokalnih skupnosti...

8) Zaključek

- To da smo danes tukaj tako gospodarstveniki kot predstavniki vlade in političnih strank, dokazuje, da nam ni vseeno, v kakšni državi živimo in kakšno bomo pustili naslednjim generacijam.
- To me opogumlja in želim si, da bodo predlagani ukrepi iz letošnjega vrha ne samo slišani in razumljeni, ampak da jih bomo **skupaj v sodelovanju z vlado tudi izvedli** – za **dobro Slovenije in prihodnjih generacij**.
- *»Ne čakajmo pomladi, ne čakajmo na maj – ukrepajmo zdaj.«*